

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-258

3.4.2020

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Råteskade – når oppstå forsikringstilfellet? – foreldelse.

Sikrede hadde i perioden 2000–2006 bygningsforsikring i selskapet. Etter at sikrede solgte eiendommen i 2018, ble det oppdaget fukt- og råteskader i boligen. Det ble utferdiget flere skaderapporter, og det fremgikk at skadene hadde oppstått over lang tid – minst 20 år. Sikrede krevde dekning for 40 % av utbedringskostnadene for råteskaden med tilkomstutgifter og anførte at selskapet var ansvarlig for skaden som oppsto i forsikringstiden fra 2000–2006. Selskapet på sin side anførte at dersom skaden oppsto i selskapets forsikringstid, er kravet foreldet etter fal. § 8-6, samt at dersom skaden først "objektivt oppsto" i 2018 var dette ikke i selskapets forsikringstid. Nemnda kom til at sikredes krav var foreldet.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for fukt- og råteskader, herunder spørsmålet om kravet er foreldet.

Sikrede hadde i perioden 2000–2006 bygningsforsikring i selskapet. Selskapet har fremlagt forsikringsbevis fra 2002–2003 og vilkår for bygningsforsikring med superdekning fra 2006. Det er enighet mellom partene om at det er disse vilkårene som er gjeldende for kravet.

I oktober 2018 solgte sikrede boligen til sin datter og svigersønn. De nye eierne oppdaget i forbindelse med oppussingsarbeider 22.11.18 fukt- og råteskader i boligen. Skaden ble umiddelbart meldt til sikredes forsikring i Sparebank1 Forsikring (heretter Sparebank1).

Sparebank1 rekvirerte besiktigelse av skaden, og i skaderapport datert 23.11.18 heter det:

Skaden har oppstått som følge av kondensering grunnet manglende lufting i tak. Skaden har utviklet seg over tid, kondensering har trolig startet ved første værerslag etter innredning av loftet.

Minimum utviklingstid på råteskaden er 20 år.

Sparebank1 utbetalte den 11.12.18 et kontantoppgjør for utbedringskostnader for råteskaden. Sikrede fikk utbetalt 60 % av erstatningssummen. Sparebank1 viste til at skaden hadde en utviklingstid på 20 år, og at Sparebank1 derfor var ansvarlig for kun de 12 siste av de 20 årene (fra tegningen i 2006 og frem til 2018).

Råteskaden kunne ikke utbedres med innvending tilkomst. Sikrede innhentet derfor en besiktelsesrapport den 12.3.19 som bl.a. sier:

I perioden mellom 1980 frem til 1985 ble det bygget boliger uten lufting i yttertaket/konstruksjonen. Dette medfører at luftlekkasjer fra boligen gir kondens og oppfuktinger i takkonstruksjonen. Over tid har det da oppstått råteskader i sutakplater og i øvre del av taksperr. Innvendig er himlingene kledd med paneler. Det av fra (...) anslått at råteskadene har utviklet seg over 20 år.

(...)

Konklusjon

Det har oppstått råteskader i takkonstruksjonen på boligen grunnet luftlekkasjer i diffusjonssperre som har gitt fuktskader i konstruksjonene som over tid har resultert i råteskader i taksperr og sutaksplater.

Sikrede sendte en råteprøve fra bygningen til (...) for en aldersvurdering av råteskaden. Rapporten datert 18.3.19 sier bl.a.at:

Vi fant gamle råtesopp-skader i den tilsendte prøven, men ingen tegn til ekte hussopp (se vår tidligere rapport datert den 15.03.2019). Hovedskadegjøreren kunne da ikke identifiseres videre fordi at sopphyfene (sopptrådene) var så nedbrutt at det ikke lenger var karakteristiske detaljer igjen for å kunne utføre en sikker analyse.

Alle råtesopp-skader er utviklingsskader, og en nøyaktig aldersvurdering av et soppangrep kan derfor være vanskelig. Skal man si noe sikkert om utviklingsforløpet av en råtesopp-skade må man sette sammen informasjon om bl.a. treverkets råtestruktur, skadeårsak, evt. forandringer av konstruksjonen samt opplysninger om tidligere skader/skadeutbedring.

For at trematerialer skal bli brutt ned slik denne prøven viser kreves det en utviklingstid på minst 8 -10 år. Trolig har skaden utviklet seg over enda lengre tid. Treverkets beskaffenhet og måten det er brutt ned på indikerer at treverket har vært fuktet opp over lang tid, og at råtesopp-skaden har fått utvikle seg sakte.

Det ble også innhentet prisoverslag fra takstmann den 25.3.19, samt en nærmere presisering av utbedringen den 15.5.19. Kravet mot Sparebank1 for dekning av skaden og dekning for tilkomstgifter ble klaget inn til Finansklagenemnda. Finansklagenemnda Skade kom i avgjørelse **FinKN-2019-870** til at selskapet var ansvarlig for 60 % av råteskadene og tilkomstutgiftene. Sikrede har fremlagt avgjørelsen fra Sekretariatet for Finansklagenemnda i saken mot Sparebank1.

Sikrede kontaktet den 14.6.19 selskapet hvor sikrede var forsikret fra 2000–2006. De aktuelle forsikringsvilkårene fra 2000–2006 ble etterspurt, og sikrede krevde dekning for råteskaden for perioden sikrede var forsikret i selskapet. Selskapet avviste kravet 19.6.19 og anførte at det var for sent meldt, og følgelig foreldet.

Sikrede kontaktet selskapet igjen 25.6.19 med krav om erstatning for 40 % av råteskaden med tilkomstutgifter. Sikrede bestred at kravet var foreldet, og viste til at skaden var en utviklingsskade. Selskapet opprettholdt sitt tidligere avslag 27.6.19.

Sikrede klagde deretter saken inn for Finansklagenemnda.

Sikrede krever dekning for 40 % av utbedringskostnadene for råteskaden med tilkomstutgifter. Selskapet er ansvarlig for skaden som oppsto i forsikringstiden fra 2000–2006. Faren, altså råten som har utviklet seg og ledet til forsikringstilfellet, inntraff i selskapets forsikringsperiode.

Sikrede avviser at kravet er foreldet etter fal. § 8-6. Foreldelsesfristen på tre år er ikke utløpt. Sikrede fikk først kunnskap om de forhold som begrunner kravet i november 2018.

Videre er heller ikke den absolutte foreldelsesfristen på 10 år utløpt. Det er ikke gått mer enn 10 år siden utløpet av det kalenderåret forsikringstilfellet inntraff. Det springende punktet er når foreldelsesfristen startet å løpe, dvs. når forsikringstilfellet inntraff for råteskaden. Råteskaden er en utviklingsskade. "Forsikringstilfelle" forutsetter at det foreligger en objektiv råteskade som medfører at krav kan reises mot et forsikringsselskap. En betingelse for at tiårsfristen skal begynne å løpe er at forsikringstilfellet objektivt sett har inntruffet, uavhengig av sikredes kunnskap om de faktiske forhold. Objektiv råteskade ifølge takstvurderingen og forsikringsvilkårene forelå ikke før det hadde gått 20 år. Forsikringstilfellet inntraff følgelig i 2018, og kravet er ikke foreldet. Videre er det samme bakenforliggende årsak i form av fukt og kondens som har medført soppråteskaden, noe som tilsier at det er ett forsikringstilfelle, ikke flere.

Ordlyden i fal. § 8-6 første ledd, "forsikringstilfellet inntraff" forutsetter at foreldelsesfristen knyttes opp mot en begivenhet som inntreffer, at en skade har manifestert seg. Det vises til et

"skaden inntraff"-prinsipp, samt at begrepet forsikringstilfelle må forstås som den begivenhet som utløser forsikringsselskapets ansvar.

Råteskaden har hatt en minimumstid på 20 år. Forsikringstilfellet for råteskaden ligger objektivt sett ikke mer enn ti år tilbake i tid med den følge at erstatningskravet for de resterende 40 % av utbedringskostnadene ikke er foreldet.

Rimelighetsbetraktninger tilsier at foreldelsesfristens starttidspunkt, dvs. forsikringstilfelle, ikke kan starte før utviklingsskaden har manifestert seg til en objektiv skade som er satt til minimum 20 år. Det vil være urimelig at selskapet ikke skal kunne holdes ansvarlig for 40 % av råteskaden når utviklingen av denne er i selskapets forsikringstid.

Selskapet avviser kravet om dekning for 40 % av utbedringskostnadene for råteskaden med tilkomstutgifter og anfører at kravet er foreldet. Dersom det legges til grunn at skaden oppsto i selskapets forsikringstid, er kravet foreldet etter fal. § 8-6. En råteskade/råteutvikling er å anse som en skade allerede fra starttidspunktet i utviklingen. Et "forsikringstilfelle" vil typisk være når en begivenhet finner sted og når en skade manifester seg. Idet sopp eller råte påfører bygningen en svakhet, mangel, estetisk eller ikke, så foreligger det en fysisk skade. Det forelå følgelig råteskader allerede i selskapets forsikringstid, og et forsikringstilfelle var allerede på dette tidspunktet inntruffet. Kravet er derfor nå foreldet etter fal. § 8-6.

Dersom sikredes anførsel om at forsikringstilfellet først inntraff i 2018 legges til grunn, er dette lenge etter forsikringstiden i selskapet opphørte i 2006, og selskapet er da ikke ansvarlige for skaden.

Kravet er følgelig ikke omfattet av forsikringen uansett om forsikringstilfellet oppsto i 2018 eller for minimum 20 år siden.

Skaden er uansett unntatt som følge av eierskiftet. Skaden ble oppdaget i ny eiers eiertid. Ny eier har ingen rettigheter under forsikringsavtalen til sikrede, og sikrede har ingen økonomiske tap som følge av skaden.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for råteskader.

Etter fal. § 8-6 første ledd foreldes krav på erstatning etter tre år. Fristen begynner å løpe ved utløpet av det kalenderår da sikrede fikk nødvendig kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Kravet foreldes likevel senest ti år etter utløpet av det kalenderår da forsikringstilfellet inntraff.

Forsikringstilfellet er den hendelsen som utløser selskapets ansvar. Den aktuelle forsikringen omfatter "Skade ved ekte hussopp og andre treødeleggende sopper og råter". Forsikringstilfellet er derfor definert gjennom et skadeprinsipp slik at forsikringstilfellet oppstår når den bakenforliggende fare/årsak – her råte – første gang materialiserer seg i en skade, dvs. i form av negativ fysisk innvirkning av soppskade på materialer e.l. Ifølge taksten har råteskadene utviklet seg over minst 20 år. Taksten snakker om "skade", ikke bare om årsaken. Kravet er i så fall foreldet.

Sikrede anfører at forsikringstilfellet først oppstår ved ekte sporsoppskade, og at dette skjedde langt senere. Forutsetningen for at selskapet overhodet er ansvarlig, er imidlertid at forsikringstilfellet oppsto i selskapets ansvarsperiode mellom 2000 og 2006, og da er kravet i hvert fall foreldet i 2016.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).